

Societat

ARQUITECTE - 2 juliol 2025

OPINIÓ

Tradició i traïció

RAMON RIPOLL MASFERRER – ARQUITECTE

Quines penques, les d'un servidor. M'ha costat Déu i ajuda entendre que el millor del món és una barreja de progrés i tradició alhora. Ja que els progressos tendeixen a perpetuar-se passant de mà en mà si no volen ser flor d'un dia. I les tradicions tendeixen a no estar mai aturades si no volen ser llençades al cul de la paperera de la història. El cert és que tendim, per exemple a Catalunya, a acceptar tot el que és nou perquè és més funcional i econòmic, i per no quedar fora de la moda. Però encara és més cert que, al nostre país, tendim a llançar per la finestra les millors tradicions a una velocitat de vertigen.

Una situació real davant la qual tothom fa el que vol, o el que pot. Al final, generalment s'opta per dues posicions extremes: deixar que les aigües del progrés facin el seu curs riu avall amb la inèrcia del corrent sense fer-ne problema, o bé remar contra corrent riu amunt tot violentant la recuperació de les tradicions del passat. És evident que els primers són partidaris que "cal canviar-ho tot", mentre que els segons tendeixen a pensar que "tot s'ha de conservar". Reformular aquesta divergència és necessari per tal de provar noves fórmules d'inclusió i cohabitació més orgàniques en què tothom hauria d'aprendre de tothom.

I, per tant, sembla que, malgrat que molts no ho vulguem acceptar, vivim en una època eminentment eclèctica, en què acabem aprofitant el millor del que tenim a l'abast. Llavors caldria preguntar-nos: què podem aprofitar de la tradició històrica? O bé: quins aspectes de la contemporaneïtat poden esdevenir tradició? Sorgeix llavors el concepte de "tradicions contemporànies". Un terme que hauria de fer possible la combinació de moltíssims dels valors de la terra més tradicional i humanista amb

moltíssims dels conceptes, mètodes i actituds més avançats. Una solució sovint utilitzada pels empresaris més dinàmics a través de l'humanisme tradicional, l'ecologia natural i els productes de proximitat tradicionals. El mateix passa a una nova fornada de joves professionals, talentosos i creatius, que han sabut usar les noves tecnologies amb l'esperit del millor humanisme de sempre. Tant els uns com els altres revaloren els sentits tradicionals de tocar, oler, mirar i escoltar, així com sentir, pensar, emocionar-se i individualitzar vivències subjectives que tenen com a finalitat arribar a veritats objectives, semblants a la dels nostres valorats avis.

Aquest enfrontament entre progressistes i tradicionalistes ja el plantejava Ivan Turguénev a *Pares i fills* el 1862. Una novel·la realista que reflecteix el trencament generacional i, sobretot, la relació impossible entre pare i fill al segle XIX. “Ahir, quan passava al costat d’una tanca, vaig escoltar uns nois pagesos que, en comptes de cantar les velles cançons de sempre, baladrejaven: «Arriben temps més justos i l’amor batega en els cors»”, comenta el jove progressista. “¿Aquest és el progrés del qual contínuament em parles?”, li contesta el vell conservador sense adonar-se que és la manca d’amor, i no les idees, el que els separa.

També trobem autors que tendeixen directament a equilibrar la balança. És el cas de Toni Sala quan, parlant de bona literatura catalana, diu: “En moments de derrota, quan el formiguer està atacat i les formigues es mouen desorientades mirant d’entendre què passa, la tradició fa de brúixola.” Des d’aquest punt de vista, el món contemporani hauria de deixar de ser l’enemic a eliminar per als més tradicionalistes. I, alhora, el món tradicional hauria de deixar de ser el centre dels tòpics més trocats per als progressistes més exagerats.

Hi ha vies intermèdies per les quals es camina millor. Per exemple, conservant els vertaders signes de la història com el segell del progressisme més madur. I permetre que la tradició evolucioni sense claudicar de la seva essència, i que això no suposi cap traïció.